

Föreningen Islandssamlarna
c/o Tore Runeborg
Birger Jarls gatan 66 II
S-114 20 Stockholm

Rapport december 1979

41

Kära vänner!

En God Jul och Ett Gott Nytt År ber vi i redaktionen att få till-
önska Er Alla under förhoppning om att rapporten hinner nå Er
före dopparedagen.

Några av våra medlemmar har skrivit till oss och bett oss ta upp
en del spörsmål. Så till exempel önskar Rudolf Krümmel, Göteborg,
veta mer om stämpeln "Konungsförin" och även få uppgifter om
grönländska och färöiska stämplat. Då vi i redaktionen inte vet
så mycket just om dessa områden vore vi glada om någon eller
gärna några av medlemmarna ville bidra med sitt vetande på dessa
områden. Tackar gör vi på förhand.

Vi vill här passa på att tacka Jørgen Steen Larssen för hans
intresse och omtanke om såväl föreningen som dess auktion. Bland
annat har vi av Jørgen fått en del uppgifter som är till nytta för
den kommande stämpelhandboken.

En glad nyhet väntar alla nummerstämpelsamlare i nästa rapport!
Men det är en "hemlis" än så länge.

Så till sist, ha det så trevligt med Rapporten. Någon stund skall
Du väl få över mellan svinhuvad och grisfot.

Sekreteraren

Detta skrev sekreteraren Tore Runeborg, varpå han som vanligt de
senaste åren avreste för att fira jul och nyår i Tanzania. Vi kan
sålunda förvänta oss att snart få lära oss ännu ett uttryck på
svahili.

Den slutliga resultatlistan från höstauktionen, som vi av kost-
nadsskäl måste skicka ut samtidigt med rapporten, blev inte
färdig i så god tid, att rapporten kunde sändas ut före helgerna.
Den går nu ut i januari, man vi daterar den ändå till december
1979, eftersom vi skrivit den då och räknar den till 1979 års
prestationer av föreningen för medlemmarna.

Vårens
sammanträden
och auktion

Stockholm. Lokal Tony Bjellefors' kontor, Drottninggatan 56, 4 tr.
Tid kl. 19.30.

Onsdagen den 16 januari: Hans G. Ringertz visar och berättar
om tjänstefrimärkena.

Tisdagen den 26 februari: Årsmöte. "Hur man kan samla en
emission", Folke Löfström visar Islands silhuettmärken
(Jón Sigurdsson och Frederik VIII). (Ämnet uppskjutet från
den 11 december, då Folke i stället höll en annan mycket
uppskattad visning.)

Torsdagen den 20 mars: Engel Angberg visar sin ständigt
växande samling av avarter och varianter.

Måndagen den 28 april: Visning av auktionsobjekten.

Torsdagen den 8 maj: Vårauktionen.

Torsdagen den 22 maj: Temat "Hur man kan samla en emission"
igen, men nu med Stig Österberg som visar sin samling av
Två kungar ("Dubbelporträtt").

Göteborg. Lokal Danska Sjömanskyrkan, Drottninggatan 17-19, tid kl. 19.30 den andra och fjärde onsdagen i månaden. Betr. program etc. se annons i Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen. Visning av auktionsobjekten i Göteborg på mötet den 23 april.

Vårens auktion

hålles i Stockholm på mötet torsdagen den 8 maj kl. 19.30. Om visning se ovan.

Inlämning av objekt

kan ske nu när som helst men senaste dagen är den 10 mars. Objekten sänds till auktionskommitténs ordförande Christer Engström, Anhaltsvägen 40, 191 40 SOLLENTUNA. Ring honom gärna, bostads-telefon 08/35 51 58, för att diskutera Din inlämning.

Du som har något att sälja, tänk på att Du troligen ingen annanstans kan finna en så speciellt intresserad publik och en så låg försäljningsprovision som 10 % (utan något procentpålägg på köparpriset)! Så gör slag i saken och sänd Dina objekt till vår vår-auktion, så att vi kan bjuda medlemmarna på en rikhaltig auktionslista. Lägsta utropspris per objekt är kr 15:-, men erfarenheten visar att det är objekten i de bättre prislägena 50 - 2.000 kr som är de mest efterfrågade.

Höstauktionen 1979

Denna slutade på nära 15.000:- kr i omsättning och resultatlistan följer med som bilaga till denna rapport.

I denna auktion såldes också det av Sir Athelstan Caröe donerade vackra objektet (nr 4 i listan), varav behållningen kr 700:- helt tillföres vår fond för stämpelhandboken.

Vi har tidigare glömt att meddela att föreningen fått en ny auktionskommitté, bestående av herrar Christer Engström, Per-Olov Abrahamsson och Hans Råland. Det var dessa som svarade för höstauktionen och detta med den äran. Några små fel insmög sig dock i auktionslistan, bl.a. beroende på att inte alla kan texta lika vackert manus till denna som företrädaren i ämbetet Tore Runeborg. (Om någon undrat över vad som kan ha dolt sig bakom den underliga stämpeln "ÄLMFOSS" på objekt 142, kan vi tala om att det skulle stått ÄLAFOSS, vilket är en synnerligen sällsynt brostämpel.)

Förskotts-
betalning
av års-
avgifter

Vi skickar inte denna gång med inbetalningskort för årsavgifterna utan väntar med det till nästa rapport. Den som ändå vill betala in avgiften dessförinnan bör komma ihåg att 1980 års avgifter höjts något, så att Du inte betalar för litet. (Avgiften är för Göteborgsklubben 30 kr, för "S-medlemmar", dvs. Stockholmsområdet, 25 kr och för övriga 20 kr. Ungdomar under 18 år betalar 10 kr.) Postgirot är för Islandsklubben i Göteborg 26 73 70-5 och övriga betalar till föreningens postgiro 40 29 57-5.

Viktigt
meddelande
om London-
resan från
Axel Miltander

Omkring 250 personer har nu anmält sig till den resa som Islandsklubben i Göteborg anordnar till utställningen i London. Många - men långtifrån alla - är Islandssamlare. Resan går med fyra Atlasplan från Stockholm, Göteborg, Jönköping och Malmö. På grund av det stora intresset på västkusten har ett extraplan satts in från Landvetter. Avresedag är den 4 maj och hemkomst den 11 maj.

Klubben i Göteborg jubilerar under Londonvistelsen med bl.a. en festmåltid och förhoppningsvis underhållning av typen "good old days". Festen äger rum den 7 maj.

Det är mycket viktigt att alla som ämnar deltaga i festen snarast möjligt anmäler detta till Axel Miltander, Sågspångsgatan 16, 416 80 GÖTEBORG (Tel. 031/84 31 63). Vi måste nämligen beställa lokal och veta hur många som kommer.

Festen subventioneras för göteborgarnas del med hjälp av jubileumsfonden, som tillförts kapital via lotterier och givmilda givare! Icke-göteborgare kan hänga med och bli delaktiga av samma förmån om de skänker vinster till Göteborgsklubbens auktioner och lotterier under ovanstående adress. Gåvan bör i så fall ha ett värde av c:a 200 kr per festdeltagare men vi tar givetvis emot mera eftersom vi vet att många har dubletter liggande lite varstans. Och det behöver inte nödvändigtvis vara isländskt material, ej heller frimärken. Dock avstår vi av utrymmeskäl från skrymmande möbler etc.

Till slut: Det finns ännu några platser kvar till London. Om Du glömt anmäla Dig, gör det till Miltander i så fall.

Adress-etiketterna

Vi ber Dig kolla att den adressetikett, som sitter på kuvertet till denna rapport, innehåller Din riktiga adress. Vi skall nämligen dra upp en ny upplaga av etiketterna att användas på våra försändelser till medlemmarna under 1980.

Denna anhållan gäller särskilt dem som flyttat och dem som fått ändrat postnummer utan att flytta. Efter mottagandet av nya postnummerkatalogen för Sverige har vi gått igenom medlemsregistret och noterat att hela 24 medlemmar blivit postnummer-omnumrerade. (Av dessa bugar vi för de 4, som haft vänligheten att skicka oss meddelande om ändringen, tack för det alla tre Östersunds-borna och en till.) Vi har fyllt i dessa rättade postnummer på etiketterna med kulspetsbläck och likaså är alla erhållna adressändringar sedan vi senast drog upp 5 etikettssatser ifyllda snyggt textat på själva etiketten. Är dessa ändringar OK, behöver Du ej lämna något meddelande, eljest ber vi Dig bums sända rättelse till Tore Runeborg.

Hraungerdi 5.11

Till de medlemmar vi senast välkomnat till vår förening hör Ronald B. Collin i USA. Ronald Collin har i ett i höstas utkommet nummer av Posthorn - organ för Scandinavian Collectors Club i USA - skrivit en liten artikel, "What Happened in Hraungerdi on November 5th", där han funderar kring frågan varför så många þrír-märken av Facit nr 32 och 33 blev stämplade i Hraungerdi just den 5.11 (1897) och detta dessutom med tydliga tecken på att det gjorts i helark. Han slutar med att be om upplysningar om vad som egentligen hände i Hraungerdi.

Ja, käre Ronald Collin, vi skall överraska Dig med att ge Dig svaret här. Om Du ser efter i Jónsbók (boken One Hundred Years of Icelandic Stamps), finner Du att inga þrír-märken såldes av posten på några andra platser än Reykjavík och Seydisfjörður. Avstämplingen i Hraungerdi har sålunda gjorts på ett eller flera helark köpta i Reykjavík och är en ren orderstämpling. I Jónsbók finns också mycket berättat om alla de manipulationer som företogs för att få avstämplade þrír-märken och "brev" med dessa märken. Bakom det mesta av detta stod en herre vid namn Thomsen, men Jónsbók kan inte direkt påvisa att det just är denne som också svarade för Hraungerdi-avstämplingen.

Följande är en ren spekulation som utgår från det i Jónsbók nämnda förhållandet att Thomsen använde några av sina anställda vid anskaffandet av stämplade þrír-märken. Antag att T. låg bakom även Hraungerdi-avstämplingen. Han säger kanske den 3 eller 4 november

till en medhjälpare: "Nu har jag köpt upp så många prä-rmärken och ordnat så många avstämplingar i Reykjavík, att det skulle se trevligt och naturligt ut med litet variation på stämplarna. Tag det här arket (de här arken) och far till Hraungerdi och se till att Du får märkena snyggt stämplade där." Man kan sedan tänka sig hur rasande T. måste ha blivit när sändebudet kom tillbaka från Hraungerdi och det visade sig att han låtit avstämpla arket odelat med en stämpel mitt på varje märke och så att alla märkena visade små delar av ringen på närliggande märkens stämplare, alltså på ett sätt som gav klart bevis på orderstämpling.

Vad säger Jón Adalsteinn Jónsson om denna rekonstruktion/gissning?

För säkerhets skull skall vi slutligen nämna, att Hraungerdi-stämplade prä-rmärken inte anses vara sämre än Reykjavík-stämplade. Även de senare är nämligen i de flesta fall orderstämplade, om än icke i helark!

Islands-
special-
auktionen
i Malmö

I Malmö hölls i slutet av oktober en för svenska förhållanden ovanligt stor specialauktion på Islands-material (Bengt Lilja i samarbete med Eyri). Det intressantaste objektet var det unika helarket (50 märken) av 15 aur Geysir, som är både otandat och försett med spegeltryck på baksidan. Det blev dock inte sålt till utropspriset 100.000 kr. (Senaste Facit har ett pris av 3.500 kr per märke, men detta är ett rent "teoretiskt" pris, eftersom arket ännu är odelat eller i varje fall var det i oktober.) I övrigt var auktionen intressant genom mängden av de mera sällsynta helsakerna (brevkort, kortbrev etc.). Stämplade sådana har vi sett gå till goda priser även på andra auktioner, inkl. våra egna, och det stämde även här. Däremot är det ovanligt med något utbud av ostämplade exemplar av de bättre korten, vilket gjort att man kunnat vara något tveksam inför Facits prissättning av dessa kort. Nu kunde man emellertid konstatera att det fanns god efterfrågan även på dessa ostämplade kort, och priserna stod i normalt förhållande till dem som noteras i Facit.

Ytterligare
funderingar
kring katalog-
noteringarna

I förra rapporten tog vi oss före att komma med några betraktelser över prissättningen i Facit av de sista tio årens isländska fri-märken. Vi har efteråt kommit på, att vi därvid gjorde oss skyldiga till en viss inkonsekvens, eftersom vi bara behandlade dels stämplade märken, dels sådana ostämplade märken, som kommit ut för en del år sedan men ännu ej är slutsålda hos postverket.

Vad vi sade om stämplade märken, nämligen att det är den behållna upplagan och inte nominalvärdet som bör vara huvudsakligen bestämmande för marknadspriset, gäller naturligtvis även ostämplade märken av slutsålda emissioner. Dock gäller här en begränsning: så länge ett märke ej avlysts som ogiltigt kan det ostämplade märkets värde inte falla under nominalvärdet till dagskursen för isländska kr.

När det gäller vanliga bruksmärken, vars upplaga kan beräknas till större delen ha blivit avstämplad, kan behållningen av stämplade märken ofta antagas stå i ett någorlunda konstant förhållande till den totala tryckta upplagan av märket.

När det åter gäller behållningen av ostämplade märken från ett land som Island kan man däremot ej lika lätt utgå från totalupplagan av ett märke. Det allra mesta som kommer att finnas efter slutförsäljningen hos posten härrör från upplagring (investering) som gjorts av kompletta serier. Om vi kunde antaga att allt kommer

från sådana serier, skulle vi kunna dra följande slutsatser:

- a) Ju högre nominellt värde på serien, desto mindre antal serier kan antas ha blivit upplagrade. (Härvid måste man ta hänsyn till isländska kronans kraftigt fallande värde över tiden.)
- b) Alla märken i samma serie skulle vara lika vanliga, oberoende av nominalvärde och tryckt upplaga, alltså skulle de ha samma marknadsvärde.

Fullt så enkel är emellertid inte verkligheten, ty följande måste också beaktas:

- 1) Hur snabbt olika märken i en serie slutsålts på posten. Den högre valören (7.50 kr) i 1965 års serie Teleunionen fanns ännu 1979 att köpa på posten, och många har alltså kunnat skaffa sig denna valör till nominal långt efter att den lägre valören var slutsåld. I längden kan det antas, att de sist slutsålda märkena av 1100-årsserien 1974 - dvs. valörerna 15, 20 och 25 kr, som alla fanns kvar 1979 - blir de minst värdefulla, medan de först slutsålda blir de värdefullaste.
- 2) En utpräglad lågvalör kostar det litet att lagra upp och den kan därför ha blivit lagrad i större kvantiteter.
- 3) En serie eller ett enstaka märke däri, som passar in i många motivsamlingar, kan få en extra efterfrågan och därmed höja marknadsvärdet utöver vad det eljest skulle blivit.
- 4) På kort sikt kan större spekulanters beteende leda till avvikelser från eljest väntade priser.

Det finns nog flera saker att tillägga, men låt oss sluta med att kasta ut ett påstående, baserat på dessa resonemang, för diskussion. Serien Patriotiska Sällskapet 100 år, utgiven 1971 och slutsåld på posten, består av två valörer, som båda var högvalörer vid emissionen: 30 kr, tryckt i 750.000 ex., och 100 kr, tryckt i 500.000 ex. Den lägre valören slutsåldes något tidigare än den högre. Enligt vårt resonemang ovan och vår mening bör båda valörerna ostämplade ha ungefär samma marknadsvärde. (Facits priser är 8:- resp. 22:-, dvs. i det närmaste relaterade till nominalvärdena.) Välkomna med synpunkter på vårt resonemang!

(P.S. Just nu når oss en prislista från en frimärkshandel i Reykjavík med priser i svenska kr. Priset på en stämplad Herdubreid är där kr 1:40, att jämföra med av Facit noterade kr 10:-, se vår kommentar i förra rapporten.)

Frimerki 79

Vi kommer på att vi tidigare inte rapporterat, att två av våra svenska medlemmar deltog i isländska filatelistförbundets utställning Frimerki 79 i juni i Reykjavík, nämligen Engel Angberg med sin samling isländska varianter/avarter och Stig Österberg, som visade två-kunga-märkena. (Det där med Två kungar - på isländska Tveir kóngar - tycker vi låter bra mycket trevligare än den konstfika benämningen "Dubbelporträtt". Kunde den inte få slå igenom även i Sverige?) Båda utställarna belönades med brons. - Även flera av våra isländska medlemmar och en av våra danska (Ib Schock, brevsamling) deltog med exponat, men vi har inte till hands uppgifter om deras resp. belöningar.

Hur länge var stämpeln 236 i användning i Reykjavík?

Walther Fenger i Aabyhøj tar i ett brev upp frågan hur länge danska nummerstämpeln 236 användes i Reykjavík. Den togs ju i bruk 1870, alltså redan före de första isländska frimärkenas utgivande, och dyker sedan upp på de äldsta av dessa märken, nämligen skillingmärkena och de äldre aurmärkena.

Fenger har själv 236-stämpelein på märken med Facit-nr 8 a, 8 b, 9 och 10 a. Det senast utgivna av dessa märken är 8 b, som i Facit anges som utkommet 1883, vilket emellertid enligt Jónsbók rätteligen skall vara 1884. Nu är frågan som vi låter gå ut: Har någon av Er något 236-stämplat märke som är emitterat 1884 eller senare? Skicka oss uppgift i så fall. Det har ju betydelse för stämpelhandboken att vi kan ange senast kända upplaga, som fått denna stämpel. Har Du stämpelein på ett märke, på vars nyans Du är osäker, kan märket sändas in till oss för nyansering. (Obs. Frågan gäller givetvis inte den användning i Flaga, som stämpelein fick under en långt senare period på 1930-talet. Där om har ju Sigurdur Thormar och Tore Runeborg tidigare skrivit i bilaga till rapporterna.)

Nummerstämpel
241 finns med
oskadad ring!

I Facit anges vid nummerstämpel 241, som användes i Villingaholt: "241:s cirkel skadad och saknas i regel helt". Brevsamlingsstället i V. öppnades den 1 juni 1930 och fick då denna stämpel. Tidigare är den känd på märken utgivna i början av 1930-talet med små fragment av ringen (upptill och nedtill) kvar. Senare bortföll ringen helt. Vi vet inte om ett exemplar med oskadad ring tidigare är känt, men ett sådant har i varje fall nu dykt upp på en isländsk auktion (Hlekkur) i höstas. Stämpelein sitter på ett par av Facit 128, 5 aur Christian X olivgrönt. Detta märke utgavs 1922 men var i normal användning in på början av 1930-talet.

Det synes sålunda ha gått någon kortare tid efter den 1 juni 1930, innan ringen skadades.

Ytterligare
dokumentation
om "nummer-
stämpelkaru-
sellen"

1976 och 1978 skrev Pelle Hanner i rapporterna om "stora nummerstämpelkarusellen". Denna bestod i att följande brevsamlingsställen under Grenjadarstadur uppenbarligen hade fel nummerstämplar, utan att postverket observerade och rättade till det:

	Skulle haft	Men hade i verkligheten
Sandfellshagi och dess efterföljare		
t.o.m. Skinnastadur	54	48
Grímsstadir	48	57
Vikingavatn	57	54

Frågan har bara varit när detta fel uppstått, och Pelle Hanner har ansett det enda möjliga vara att förväxlingen skett redan vid stämplarnas ursprungliga utdelande 1903. Han har nu fått ännu en droppe på sin kvarn. Den äldsta kända dokumentationen har tidigare varit ett brev till Köbenhavn från meteorologiska stationen i Grímsstadir med nummerstämpel 57, sänt år 1915. Nu har ytterligare ett sådant meteorologiskt brev dykt upp på en dansk auktion, och genom Ebbe Eldrups vänliga förmedling har vi fått fotostater av dess fram- och baksida. Av tre stämplarna på baksidan (Egilsstadir, Seydisfjörður och Köbenhavn) framgår klart att detta brev avsänts i mitten av mars 1913. Dokumentet gör det alltså ännu troligare att felet med stämplarna uppstod redan 1903.

Brevet lär ha köpts av en av våra tyska medlemmar, som vi gratulerar till innehavet av en verkligt intressant försändelse.

Brevkorten
BKE 31, BKE
32 och BKD 15

Tidigare under 1979 har vi ett par gånger skrivit om de olika typerna på dessa kort. Enligt Ringströms katalog finns det fyra typer av BKD 15, åtskilda genom olika accenter över "a", och om detta vore rätt skulle det också finnas motsvarande typer av BKE 31 och 32, som framställts från BKD 15 genom delning och övertryck.

Nu skriver vår holländske medlem Jaap Jongenburger, att han har 9 ex. av BKD 15, varibland ingår typerna I, II och III. Typ IV har han aldrig sett. Vi har vidare sett den stora och mycket fullständiga helsakssamling, varav mycket såldes på den på annat ställe omnämnda auktionen i Malmö. Ej heller här fanns typ IV. Dessa iakttagelser bekräftar vår tidigare misstanke att typ IV troligen bör avfärdas som en myt.

Hur skilja
mellan de
äldsta emis-
sionerna av
dubbla brev-
kort?

En auktionsfirma i Stockholm upptog i sin senaste auktionslista icke mindre än tre ostämplade exemplar av det sällsynta och dyra dubbla isländska brevkortet Facit nr 9. En av våra styrelsemedlemmar var och tittade på dessa objekt och fann att de alla var Facit nr 12, vilket han också meddelade auktionsfirman, som drog tillbaka objekten.

Detta aktualiserar frågan om hur man skall skilja mellan å ena sidan dubbla korten nr 1-3, vilka utgavs 1883 och påtryckta med I GILDI har Facit nr 7-9, och å andra sidan de år 1889-90 emitterade korten 4-6, vilka med påtrycket har nr 10-12 i Facit. Den enda hjälpen man får i Facit är att 1883 års emission har gråaktig och den senare emissionen glättad kartong. Denna upplysning är helt korrekt och fungerar i allmänhet bra om man har jämförelsematerial att se på, men ett isolerat exemplar kan det vara svårt att bestämma. Hur gråaktig är "gråaktig"? Hur mycket glättad är "glättad kartong"?

Det finns emellertid betr. 5 och 10 aur korten andra sätt att skilja mellan emissionerna.

1) 5 aur. Ringströms specialkatalog påpekar en lätt igenkännlig skillnad. På korten nr 1 och 7 är i första kortet valörstämpelns ytterram avsmalnad på de översta c. 2 mm på vänster sida, medan däremot på andra kortet (svarskortet) valörstämpelns ram är liksom avskuren i övre vänstra hörnet. På korten 4 och 10 däremot är det tvärtom, så att den smala överdelen finns på svarskortet och vice versa. (Gäller ej kort 10 typ IV, som är ett nytryck och skiljs från övriga genom annat radavstånd i påtrycket.)

2) 10 aur. Här är skillnaden ännu mycket lättare att se, men underligt nog nämner varken Facit eller Ringström olikheten. Kortet 3 och 9 stavar ordet ALSHERJAR med ett L, medan däremot kortet 6 och 12 har texten ALLSHERJAR med två L. Det är alltså samma skillnad som mellan enkla brevkortet Facit 3 och 5. Ett misstag som det inledningsvis nämnda skulle undvikits om denna skillnad funnits angiven i katalogerna.

Tyvärr lär det inte finnas någon motsvarande skillnad mellan 8 aur korten i de båda emissionerna.

Vi passar samtidigt på att påpeka att i Facits fyra senaste årgångar vid dubbla brevkortet nr 12 bortfallit texten "Påtryck på 1889 10+10 aur".

Fluorescens
m.m.

Att det där med fluorescens, vitmedel etc. kan vara ett förvirrande område vet vi från erfarenheterna av svenska postverkets frimärksutgivning under senare år. Vi anade därför, redan när vi tog upp de isländska frimärkena ur denna synvinkel i förra rapporten, att vi kanske skulle möta svårigheter. Men sådana är ju till för att övervinnas och den som sig i leken ger Det roliga med det här området är ju f.ö., att man träffar på moderna varianter av de klassiska märkena, får sålunda ett fint tillfälle att ytterligare specialisera sin samling och kanske också att hitta en sällsynt variant i sin samling.

Vår förra rapport byggde ju främst på en afton runt kvartslampan vid ett sammanträde i Stockholm. Det är givet att denna första genomgång gav ett något ojämnt resultat. Dels var ju det undersökta materialet begränsat, dels blev det inte tid att notera ordentligt vad som skulle kallas fluorescens eller något annat liknande. Vår anhållan om hjälp för fortsatt kartläggning i förra rapporten har framförallt hörsammats av Engel Angberg, men även Vilbur Jónsson (i Canada!), Einar Kristjánsson och Rapports redaktionskommitté har lämnat bidrag. Vi skall återkomma nedan till hur Du kan hjälpa till i fortsättningen, men nu börjar vi med ett nytt försök att lista de Facit-nummer, om vilka det finns observationer (vi har utsträckt listan t.o.m. Facit nr 575, dvs. så långt Facit-numreringen hunnit).

Följande beteckningar användes i fortsättningen:

VF = vit-fluorescerande papper
GF = gul-fluorescerande papper
FVM = papper med fluorescerande vitmedel
BP = bestruket papper, lysande under kvartslampa

A) Märken enbart på VF, GF, FVM eller BP

B) Märken tryckta på olika papper, både med och utan fluorescens o.dyl. (VF, där ej annat anges)

Not

373 VF
434 VF
1 497 VF eller BP?
501 FVM
505 VF
2 510 BP
2 511 BP
2 512 BP, 2 varianter
2 513 BP, 2 "
2 514 BP
515-516 VF
541 VF
542-545 VF
553-554 VF
557-558 VF
3 564 GF
565-566 VF
573 VF
575 VF

Not

279
301 I
313
330
344
348
349
463
464
467
475
4 506 BP och icke BP
4 507 BP och icke BP?

Noter

1. Betr. 497 (Herdubreid) är vi tills vidare helt osäkra på klassificeringen. Eventuellt finns två varianter, varav en utan VF (eller BP?), vilket skulle hänföra märket till grupp B.
2. Nr 510-514 (1973 års frimärksjubileumsserie) är en mycket intressant serie. Av 512 och 513 finns uppenbarligen två varianter: a) vitlysande under kvartslampa; b) rödbrun under kvartslampa. Tittar man under kvartslampan på baksidan av märkena i serien, finner man däremot ingen skillnad (baksidorna är alltid vita under kvartsen), vilket visar att det bara är framsidan som är olika behandlad, varför vi här tror att det rör sig om ett på något sätt bestruket papper. Men bestrykningen tycks ha skett med två olika material, en skillnad framkommer först under kvartslampan. På 20 kr-märkena är variant b (= rödbrun under kvartsen) helt dominerande (35 av 40 hittills undersökta märken), medan för 40 kr-märkena variant a (vitlysande) är vanligast (32 av 43 hittills undersökta). Hittills

har vi inte hittat något märke av variant b på övriga valörer i serien (nr 510, 511 och 514), men kanske finns denna variant även på dessa nummer?

3. Den gula fluorescensen på nr 564 (Islands turistförening 50 år 1977) är ganska underlig: flammig på både otvättade och tvättade märken.
4. Nr 506 och 507 (Silvertärna 1972) togs vid genomgången i Stockholm båda upp som enbart VF. Fortsatt undersökning av redaktörernas märken tyder på att 506 finns både med och utan vad vi tror är "BF", medan 507 då endast påträffades utan någon lyskraft under kvartsen.

Som Du ser, kvarstår åtskilliga frågetecken, och det är ju långt ifrån säkert att vi fått med alla nummer som har varianter. Dessutom återstår det att betr. nr 512 och 513 (eller eventuellt hela serien 510-514) samt alla märken i grupp B få fram statistik, som visar hur pass sällsynta eller vanliga varianterna är. Som en allra första början på en sådan statistik skall vi här visa resultatet av Engel Angbergs undersökning, utökad med ett litet material hos en av redaktionsmedlemmarna:

Nr	Antal undersökta objekt	Därav	
		med fluor etc.	utan fluor etc.
279	7	0	7
313	12	0	12
330	9	1	8
344	7	0	7
348	7	1	6
349	9	1	8
463	9	0	9
464	82	0	82
467	148	31	117
475	12	1	11

Engel har inte undersökt 301 I (men vi har sett ett VF-exemplar av detta) och 506-507. Frekvenserna av varianterna på 512-513 är redovisad i not 2 ovan.

Som synes är detta ett alltför litet material för att ligga till grund för en bedömning av frekvenser. Därför skall vi nu be alla medlemmar om hjälp. Tag fram kvartslampan, om Du har någon, eller gör som Engel Angberg, låna en sådan lampa från en samlarvän, och gå igenom Din samling och Dina dubbletter på följande tre sätt:

- a) Gör upp en tabell som den strax härövanför på Din samling. Medtag då också 301 I, 506, 507 samt serien 510-514, för vilken Du registrerar alternativen a och b enligt not 2 ovan. Räkna par, fyrblock etc. och ark som en enhet (ett undersökt objekt) och skicka resultatet till oss. (Även om Du inte hittar ett enda fluorescerande märke!)
- b) Kolla övriga nummer i grupp A. Kanske hittar Du märken utan fluorescens etc.!
- c) Kolla gärna övriga moderna märken. Kanske hittar Du ett märke med fluorescens, som är obekant för oss hittills!

Skicka in resultatet till Tore Runeberg. Du har säkerligen inte gjort arbetet förgäves, för så småningom blir det väl olika priser noterade på varianterna, och då är det ju fint att ha sin samling uppsorterad.

Vi hoppas särskilt att våra vänner i Island, som säkert har mycket material, vill komma med sina listor.

När vi fått in listorna från Dig och de andra, kan vi sammanställa det hela i en ordentlig frekvenstabell, men som Du förstår måste vi helst ha hundratals märken av varje nummer undersökta, och det är genom allas medverkan vi hoppas få resultat.

Naturligtvis är vi också väldigt tacksamma för att få ytterligare synpunkter på vad som skall klassas som "VF", "FVM" och "BF".

- - - - -

Bilaga: Resultatlista från höstauktionen 1979